

Seminář: Programy a nástroje EU využitelné českými podniky

Příležitosti pro domácí podniky v rámci EU

Jan Michal, vedoucí Zastoupení Evropské komise v ČR

MZV ČR, 24. června 2011

Vážený pane náměstků, vážené dámy a pánové,

Úvodem bych chtěl poděkovat organizátorům tohoto semináře (MZV) a ostatním partnerům za jeho uspořádání a za pozvání. ZEK jeho konání bez váhání podpořilo, protože ekonomika a podnikání jsou jednou ze základních páteří celé EU. Ostatně, současné diskuse v rámci EU se točí primárně kolem ekonomiky, sekundárně kolem ekonomiky a teprve poté o dalších tématech.

Ještě než se k tomu dostanu k vlastnímu tématu, malá odbočka k tomu, jakou má vlastně dnes EU hospodářskou politiku? V posledních měsících často slyšíme slovní spojení jako úsporná opatření, konsolidace veřejných financí a tzv. Evropský semestr, v jehož rámci ČS EU předkládají své Národní plány reforem a Konvergenční programy. To vše souvisí s potřebou dát do pořádku veřejné finance v Evropě, jejichž stav v několika zemích podkopává nejen důvěru v euro, ale také v evropskou ekonomiku, již jsme součástí a na níž jsme do značné míry také závislí. Tento domácí úklid je sice bezpodmínečně nutný, avšak sám o sobě není řešením dostatečným.

Strategie růstu a zajištění základních předpokladů fungování JT

Zapotřebí je také aktivní pro-růstové strategie. Má Evropa takový program? Ano, má:

Jeho prvním pilířem by měla být tolikrát skloňovaná Strategie Evropa 2020, když jednou z jejích sedmi klíčových iniciativ, vedle inovační unie či digitální agendy, je také nová průmyslová politika. Dvě poznámky:

1/ Ještě doznívající hospodářská krize ukázala, že státy, které měly ekonomiky postavené na více pilířích, nejen informačních technologiích a službách, ale i na průmyslu, prošly hospodářskou krizí podstatně lépe. V uplynulých desetiletích došlo k rychlému růstu odvětví služeb, ale základem evropské ekonomiky stále zůstává výroba, která představuje tři čtvrtiny vývozu EU a vytváří kolem 15% HDP.

2/ Dalším klíčovým momentem Strategie Evropa 2020 je zdůraznění role MSP jako motoru hospodářského růstu a vytváření nových pracovních míst. Dvě třetiny (67%) všech pracovních míst v EU jsou v MSP, 99 % (23 mil.) všech podniků v EU jsou MSP. V jiném ČS státě EU přitom podniká jen 8% z nich, je zde tedy značný nevyužitý potenciál.

Jako další klíčové opatření na podporu hospodářského růstu je nutno zmínit balíček 12 priorit na posílení jednotného trhu (Akt pro jednotný trh - SMA). Odstraňování bariér vnitřního trhu může bezpochyby nejen posílit ekonomické svobody, ale také podpořit růst. O jakých 12 oblastí se jedná? Nebudu vyjmenovávat všechny, ale příkladem alespoň:

- Zlepšení přístupu k financování pro malé a střední podniky: Jedná se např. o vytvoření společného statusu fondů rizikového kapitálu, který umožní fondům usazeným v jednom členském státu investovat v jiném ČS, a poskytnout tak inovativním MSP finanční prostředky za atraktivní cenu.
- Zvýšení mobility pracovníků v rámci jednotného trhu: Cílem je odstranit právní překážky, jež brání Evropanům pracovat tam, kde si přejí, a modernizovat pravidla uznávání profesionální kvalifikací.
- Zlepšení ochrany duševního vlastnictví společným patentem pro maximální počet členských států EU – cílem je vystavit první doklady Unie v roce 2013.
- Vytvoření jednotného trhu s energiemi a podpora strategických infrastrukturních projektů evropského zájmu.
- Rozvoj jednotného digitálního trhu: Potřebujeme právní předpisy, jež zajistí vzájemné uznávání elektronické identifikace a elektronické autentifikace po celém území Evropy, a revizi směrnice o elektronickém podpisu.

Další opatření se mají týkat služeb, ochrany spotřebitele, jakož i zjednodušení účetních standardů, zadávání veřejných zakázek, opatření v oblasti daní a sociální soudržnosti.

Investice do konkurenceschopnosti a inovací

Posílení investic do konkurenceschopnosti a inovací bude bezpochyby jedním z cílů nového rozpočtového rámce EU na období po roce 2013, který Komise zveřejní příští týden. Jak si stojíme u nás v ČR? Podle tzv. inovační tabule EK z 1. února 2011 (vycházející ze složeného indikátoru 25 hodnotících parametrů) zaostává ČR za průměrem EU o cca 20%, za nejlepšími, tedy za skandinávskými zeměmi a Německem podstatně více. (EU27 přitom stále zaostává za světovými leadery - US a Japonskem.)

Inovace se většinou rodí na ose podnik-zákazník, zatímco propojení mezi výzkumnými institucemi a podniky vážne. Z evropské perspektivy mohu uvést, že vytvořit právě toto propojení prostřednictvím integrovaných sítí univerzit, výzkumných organizací a podniků, včetně MSP (tzv „znalostní a inovační společenství“), je úkolem nedávno založeného Evropského inovačního a technologického institutu.

Programy EU

Komise ve své politice podnikání vychází z principu „**Mysli nejdříve v malém**“. Programy EU proto zohledňují nejen význam MSP, ale i jejich potřeby. Existují proto např. zvláštní programy a možnosti financování zaměřené na podporu podnikání a dovedností, na zlepšení přístupu MSP na trhy a na posílení jejich kapacit v oblasti výzkumu a inovací.

MSP jsou nejdůležitější součástí **rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace** (CIP) s rozpočtem 3,6 miliardy EUR na období 2007–2013. Tento program se zaměřuje na financování investic do energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie, environmentálních technologií a informačních a komunikačních technologií. EU realizuje také např. **programy mikropůjček** (půjčky do 25 000 eur) pro samostatně výdělečně činné osoby nebo podniky s méně než 10 zaměstnanci. EU neposkytuje mikropůjčky přímo jednotlivcům nebo podnikatelům, ale poskytuje záruky, půjčky nebo kapitál zprostředkovatelům, kteří mohou malým podnikům zajistit úvěr nebo kapitál pro další rozvoj.

Zvláštní pozornost věnuje MSP také program EU pro financování vědeckého výzkumu, takzvaný **7. rámcový program**. EU je díky tomuto programu s každoročním rozpočtem přesahujícím 7 miliard EUR hlavním zdrojem financování akademického a průmyslového výzkumu a vývoje.

Poradenské a informační sítě

MSP se mohou se žádostmi o informace a radu obrátit na síť **Enterprise Europe Network**, která je kofinancována z prostředků EU, a kterou tvoří přibližně 500 kontaktních míst v celé EU a dalších více než 20 zemích světa, včetně Ruska, USA, Číny a Japonska, ale v zemích JV Evropy či Středomoří. Síť poskytuje rady týkající se vyhledávání obchodních partnerů, možností financování, transferu technologií, aplikace práva a ochrany duševního vlastnictví.

MSP se také mohou obracet na **SOLVIT**, síť právní ochrany v oblasti vnitřního trhu, pro řešení problémů, které vznikají nesprávnou aplikací předpisů orgány veřejné moci – nikoliv však pro řešení obchodních sporů mezi podnikatelskými subjekty! **NICER** je informační centrum pro vědecký výzkum, jehož cílem je pomoci českým výzkumným týmům se zapojit do rámcových programů EU, zj. 7. Rámcového programu. **MEDIADESK** zastřešuje Program MEDIA zaměřený na podporu audiovizuálního průmyslu. **INFORM** je síť na podporu informovanosti veřejnosti o strukturálních fondech EU, kde je možné získat informace o fungování jednotlivých národních operačních programech.

Doporučuji též **Evropský portál pro malé podniky**, kde lze nalézt další informace, včetně informací o podpoře pro MSP v přístupu k financím, financování výzkumu a vývoje atp.

Zastoupení EK na podzim t.r. chystá **informační kampaň** v několika českých městech na podporu informovanosti o službách těchto a dalších informačních sítích EU. Dále naše Zastoupení také spravuje informační síť **EUROPE DIRECT**, která zpracuje odpověď na jakékoliv téma EU a v případě specializovaných dotazů Vás odkáže na příslušnou odbornou síť.

Pokud jde o **veřejné zakázky**, můžete využívat databázi **TED** (Tenders Electronic Daily), který je elektronickou verzí „Dodatku k Úřednímu věstníku Evropské unie“. Objem veřejných zakázek v EU dosahuje 17% HDP, takže jde o významnou část poptávky. EK také usiluje o lepší přístup pro podniky z EU k veřejným zakázkám ve třetích zemích, aby limitovala nerovnováhu v přístupu jiných zemí, jejichž otevřenost v tomto segmentu je i v případě rozvinutých zemí jako jsou USA nebo Japonsko v řádu 10% úrovně EU. (V současné době běží veřejné konzultace k souvisejícímu legislativnímu návrhu.)

Komunikace do EU

Aktéry dění v EU dnes nejsou jen ČS a instituce EU. Jsou to i podnikatelské a zájmové organizace a sdružení, firmy a podnikatelé, ale také orgány krajů, měst a obcí či občané. Nebudu zde mluvit o tom, jak získat prosazovat Vaše představy zde na domácí půdě, ale na té evropské.

Vedle klasického **lobbingu** či reprezentace prostřednictvím trvalé přítomnosti zástupců velkých firem či podnikatelských sdružení přímo v Bruselu, EK poskytuje systém tzv. **veřejných konzultací** prostřednictvím internetového portálu **Váš hlas v Evropě**. Zde se můžete vyjádřit ke klíčovým politickým iniciativám a jednotlivým legislativním návrhům. Jsme jako Češi tímto způsobem v Evropě slyšet? Moc ne. V případě zmiňovaného Aktu pro jednotný trh (SMA), k němuž byly veřejné konzultace otevřeny do konce února t.r., reagovalo (vedle individuálních podání) 142 organizací zastupujících zájmy různých podnikatelských sektorů a skupin, z nichž bylo 49 celoevropských. Ze zbývajících 93 bylo pouze 6 z nových ČS, z nichž pouze jedna (nebo alespoň?) z ČR. Ukazuje to na slabost nových ČS tuto formou prosazovat své názory a ekonomické zájmy.

Můžete se také zapojit do **Evropského podnikatelského konzultačního panelu**. Zapojíte se tak do skupiny podnikatelů, se kterými Komise na internetu konzultuje své návrhy formou 6-8 dotazníků za rok. Díky EBTP budete také mezi prvními, kteří se dozvědí o nových politických iniciativách a programech EU, které mohou mít vliv i na váš podnik.

Můžete se obrátit na svého **poslance Evropského parlamentu** nebo na své **zástupce ve Výboru regionů či v Evropském hospodářském a sociálním výboru**.

Můžete si dokonce **stěžovat u EK**, pokud máte oprávněný pocit, že v důsledku nesprávné aplikace evropské legislativy v některém z ČS jsou porušována Vaše práva. Komise se bude každým podloženým podnětem zabývat. To je ale samozřejmě krajní případ.

Shrnutí na závěr

Na závěr mi dovolu, abych shrnul hlavní body svého vystoupení:

1. V rámci opatření na podporu ekonomického růstu v EU (Strategie Evropa 2020 a Akt o jednotném trhu) hrají MSP ústřední roli.
2. Klíčovou součástí evropské hospodářské politiky je podpora konkurenceschopnosti a inovačních schopností. Tyto principy by měly být také jedním z parametrů diskuse o příštím rozpočtovém rámci EU po roce 2013, od něhož se budou odvíjet podmínky pro čerpání z fondů a programů EU. Některé z těchto programů jsem také zmínil.
3. Dále jsem připomenul služby evropských poradenských a informačních sítí a z více než 20 z nich uvedl ty, které jsou relevantní pro podnikatele, včetně informací o veřejných zakázkách.
4. A nakonec jsem hovořil o možnostech prezentace Vašeho názoru přímo v EU.

Děkuji Vám za pozornost a přeji pěkný a inspirativní den.